
SISÄLTÖ

Markkinoinnin Säännöt ja Ohjeet kokonaisuudessaan verkossa
www.mso.fi

A Mainontaa ja markkinointia koskevat EU-säännökset	9
1. EUR-Lex – portaali Euroopan unionin oikeuteen	11
2. Miten kuluttajansuojan ja markkinoinnin pelisäännöt syntyvät Euroopan unionissa?	11
3. Markkinointi ja kuluttajansuoja EU:n sisämarkkinoilla	13
4. Keskeisimmät kuluttajansuojaa ja markkinointia koskevat EU-säädökset	14
5. Muita markkinointiin ja kaupankäyntiin liittyviä EU-vaikutuksia	19
6. Lisätietoja	21
B Markkinoinnin kansainvälinen itsesääntely	23
1. Markkinoinnin itsesääntelyohjeet	25
2. ICC:n markkinointisäännöt	26
3. Suoramyyntien kansainväliset säännöt	44
4. Markkinointi- ja yhteiskuntatutkimuksen kansainväliset säännöt	49
5. ICC:n periaatteet vastuullisesta sähköisten tuotekoodien käyttöönotosta ja käytöstä	52
6. ICC:n tulkintaohjeet elintarvikkeiden ja juomien vastuullisesta markkinoinnista	55
7. Mainonnan eettisen neuvoston hyvää markkinointitapaa koskevat periaatteet	59
C Yleinen markkinointiin liittyvä lainsäädäntö	www.mso.fi
1. Kuluttajille suunnattu markkinointi	
1.1. Kuluttajansuojalaki	
1.2. Kauppalaki	
1.3. Laki kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta	
1.4. Asetus kulutustavarasta annettavista tiedoista	
1.5. Asetus kulutushyödykkeen hinnan ilmoittamisesta markkinoinnissa	
1.6. Tuotevastuulaki	
2. Muita markkinointiviestintään vaikuttavia säännöksiä	
2.1. Laki sopimattomasta menettelystä elinkeinotoiminnassa	
2.2. Rikoslain säädöksiä	
2.3. Laki elinkeinon harjoittamisen oikeudesta	
2.4. Laki kilpailunrajoituksista	
2.5. Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta	
2.6. Laki sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä	
3. Lisätietoja	
D Kuluttajaoikeuden linjauksia	61
1. Aihekohtaiset linjaukset	63
1.1. Alaikäiset, markkinointi ja ostokset	63
1.2. Hintailmaisut markkinointikeinona	69
1.3. Hyvä perintätapa kuluttajaperinnässä	73
1.4. Ilmainen -sana markkinoinnissa	80
1.5. Kanta-asiakasmarkkinointi ja kanta-asiakasohjelmat	81
1.6. Kotimyyntiohje	89
1.7. Koulujen ja oppilaitosten sekä yritysten välinen yhteistyö, markkinointi ja sponsorointi	93
1.8. Koulusponsorointi ja muu markkinointi kouluissa	95
1.9. Kulutusluotto tavaroiden ja palveluiden markkinoinnissa	96
1.10. Kulutusluottojen etämyynti	101
1.11. Markkinoinnin virhetilanteet	104
1.12. Markkinointiarpajaiset	108

1.13.	Sopimusehtojen laatiminen	112
1.14.	Sopimusehtojen muutokset	116
1.15.	TV-peleissä ja -visailuissa osallistujille annettavat tiedot	119
1.16.	TV-pelit ja muut maksulliset interaktiiviset kilpailut ja visailut	120
1.17.	Verkkokaupan markkinointi ja sopimusehdot	121
1.18.	Virhevastuu ja takuu kulutustavaran kaupassa	126
1.19.	Ympäristömarkkinointi	134
1.20.	Verkkokauppiiaan muistilista	135
2.	Toimialakohtaiset linjaukset	139
2.1.	Digisovittimien viat	139
2.2.	Kortti- ja tililuottojen sopimusehdot	141
2.3.	Kosmetiikan mainonnan pelisäännöt	146
2.4.	Käytettyjen autojen hintailmoittelu	147
2.5.	Lainvastaiset erityismatkaehdot	148
2.6.	Lapset ja elintarvikkeiden markkinointi	152
2.7.	Luontaistuotteiden sopimaton ja harhaanjohtava markkinointi	158
2.8.	Matkapuhelinliittymien markkinointi ja lisäedut	161
2.9.	Matkapuhelimen ja liittymän kytkymarkkinointi	164
2.10.	Matkojen markkinointi	167
2.11.	Mobiilisisältöpalveluiden myynti ja markkinointi	168
2.12.	Moottoripolttonesteiden hintailmoittelu	173
2.13.	Optiikka-alan markkinointi	174
2.14.	Rakennuttaja ja vakuuksien asettaminen	177
2.15.	Sähköyhtiö ja sähkön hinnan ilmoittaminen	180
2.16.	Talopakettien hintailmoittelu	182
2.17.	Talopaketit - Hinnanosan maksaminen etukäteen ja vakuus	184
2.18.	Tekstiviestilainojen perussäännöt	185
2.19.	Televisiopalveluiden markkinoinnista	191
2.20.	Valokuvaus kouluissa ja päiväkodeissa	194
2.21.	Vanhusten palveluasumista koskevat sopimukset	196
2.22.	Viestintäpalveluiden sopimusehdot	198
2.23.	Yksilöllisten eläkevakuutusten markkinointi	200
3.	Kansainväliset linjaukset	204
3.1.	Lapsille suunnattu markkinointi internetissä	204
3.2.	OECD esimerkkejä sähköisestä kaupankäynnistä	207
3.3.	OECD:n ohjeet kuluttajansuojasta sähköisessä kaupankäynnissä	210
3.4.	OECD:n suositus sähköisestä kaupankäynnistä	213
3.5.	Hintatiedot ja hintavertailut sähköisten viestintäpalveluiden markkinoinnissa	215
3.6.	Internetin välityksellä harjoitettava kauppa ja markkinointi	219
3.7.	Mobiilisisältöpalvelujen markkinointi	225
3.8.	Ympäristö- ja eettisten väittämien käyttö markkinoinnissa	233

E Toimialakohtaiset säännöt **www.mso.fi**

1. Luontaistuotteiden markkinoinnin periaatteet
2. Lääke- ja lääkäripalvelujen markkinointi
 - 2.1. Lääkemarkkinointi
 - 2.2. Lääkelaki
 - 2.3. Lääkeasetus
 - 2.4. Lääkemarkkinoinnin ohjeet
 - 2.5. Lääkäreitä ja lääkärinpalveluja koskevat markkinointiohjeet
3. Alkoholimainonta
 - 3.1. Alkoholilaki
 - 3.2. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen päätös alkoholimainonnasta sekä niitä koskevan tuotetiedon antamisesta
 - 3.3. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen ohje alkoholimainonnasta
 - 3.4. EFRD:n Kaupallisen viestinnän yleiset standardit
4. Elintarvikealan säännöksiä
 - 4.1. Elintarvikelaki
 - 4.2. Asetus elintarvikkeiden pakkausmerkinnöistä
 - 4.3. Terveysväitteiden valvontaopas

- 4.4. Ravintolisäopas
- 4.5. Keskeisiin ravintolisiin liittyvä lainsäädäntö
- 4.6. Asetus elintarvikkeita jäljittelevistä vaarallisista tuotteista
- 5. Tupakkatuotteiden markkinointi
 - 5.1. Laki toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi
- 6. Tuoteturvallisuus
 - 6.1. Laki kosmeettisista valmisteista
 - 6.2. RATA:n ohje
- 7. Arvopapereiden markkinointi
 - 7.1. Laki luottolaitostoinnasta
 - 7.2. Arvopaperimarkkinalaki
 - 7.3. Valtiovarainministeriön asetus rahastoesitteestä
- 8. Asuntojen markkinointi
 - 8.1. Valtioneuvoston asetus asuntojen markkinoinnissa annettavista tiedoista
- 9. Valmismatkojen markkinointi
 - 9.1. Valmismatkalaki
 - 9.2. Asetus valmismatkasta annettavista tiedoista
- 10. Viestintämarkkinalaki

F Mainosvälinekohtaiset säännöt	237
1. Televisiomainonta	239
1.1. Laki televisio- ja radiotoiminnasta	239
1.2. Liikenneministeriön päätös mainonnasta kaapelilähetystoiminnassa	241
1.3. Ohjelmien sponsorointi Yleisradiossa	242
1.4. Viestintäviraston ohje mainonnan kestosta ja sijoittelusta	243
2. Laki kuvaohjelmien tarkastamisesta	246
3. Kaupankäynti ja markkinointi internetissä	251
3.1. Sähköisen kuluttajakaupan käytäntösäännöt	251
4. Reilun pelin säännöt ja käytäntösäännöt	264
5. Suoramyyntien yritysohjeisto	265
6. Telemarkkinoinnin käytäntösäännöt	267
7. Ulkomainonta	270
7.1. Järjestyslaki	270
7.2. Tienvarsimainonta	270

G Muut ohjeet ja suositukset	www.mso.fi
1. Media Charter	
2. Ohje media-auditoijan valintaan ja käyttöön	
3. Yhteisöviestinnän periaatteet	
4. Iskulauserekisteri	
5. Elinkeinoelämän peruskirja kestävän kehityksen aikaansaamiseksi	
6. Suositus ympäristöargumenteista markkinoinnissa	
7. Päivittäistavara-kaupan hankinnan eettiset normit	
8. Eurorahojen ja markkojen aiheiden käyttäminen markkinoinnissa	
9. Internet-sivujen käyttöehdot -malli	

H Tekijän-, tavaramerkki- ja muut immateriaalioikeudet	www.mso.fi
1. Mainonnan tekijänoikeus	
1.1. Tekijänoikeus	
1.2. Tekijänoikeuslaki	
2. Tavaramerkki sekä siihen liittyvät säädökset	
2.1. Tietoa tavaramerkeistä	
2.2. Tavaramerkkilaki	
2.3. Tavaramerkkiasetus	
2.4. Yhteismerkkilaki	
2.5. Laajalti tunnettujen merkkien luettelo	
3. Verkkotunnus (domain-nimi) sekä siihen liittyvät säädökset ja ohjeet	
3.1. Verkkotunnuslaki	
3.2. Ohje verkkotunnusten haltijoille	

4.	Malli sekä siihen liittyvät säädökset	
4.1.	Tietoa mallioikeudesta	
4.2.	Mallioikeuslaki	
4.3.	Mallioikeusasetus	
5.	Patentti ja hyödyllisyysmalli	
5.1.	Tietoa patenteista	
5.2.	Tietoa hyödyllisyysmalleista	
I	Markkinoinnissa käytettävät merkit ja tunnukset	279
1.	Demeter-tuotemerkki	281
2.	GS1-järjestelmä	281
3.	E-merkintä	282
4.	EU:n nimisuoja järjestelmä	283
5.	Euroopan unionin ympäristömerkki	286
6.	Green Office	298
7.	Kierrätysmerkit	299
8.	Kotimaiset Kasvikset ry:n Alkuperä ja laatumerkki	302
9.	Liikennemerkkien käyttö mainonnassa	303
10.	Liput, vaakunat ja muut heraldiset tunnukset	303
11.	Luomu - valvottua tuotantoa -merkki	304
12.	Luonto-Liiton Siili-merkki	306
13.	Maakuntien Parhaat	306
14.	Ekoenergia -merkki	308
15.	Tuotteiden pohjoismaista ympäristömerkintää koskevat säännöt	311
16.	Reilun kaupan merkki	319
17.	Hyvää Suomesta -joutsenlippu	319
18.	Suomalaisen Työn Liiton Avainlippu-tunnus	320
19.	Suomi-tunnus	322
20.	Sydänmerkki	322
21.	WWF:n Pandamerkki	323
22.	Verkkoteollisuuden Luotettavaa toimintaa -laatumerkki	324
J	Alaa valvovat viranomaiset ja alan järjestöt	331
1.	Viranomaiset ja muut alaa valvovat elimet	333
1.1.	Ministeriöt	333
1.2.	Kuluttaja-asiamies ja Kuluttajavirasto	334
1.3.	Kuluttajariitalautakunta	335
1.4.	Kuluttajatutkimuskeskus	336
1.5.	Aluehallintovirastot	337
1.6.	Elintarviketurvallisuus-virasto (EVIRA)	338
1.7.	Finanssivalvonta	339
1.8.	Tietosuojavaltuutettu	339
1.9.	Tasa-arvovaltuutettu	340
1.10.	Kilpailuvirasto	340
1.11.	Markkinaoikeus	341
1.12.	Yleiset tuomioistuimet	342
1.13.	Keskuskauppakamarin liiketapalautakunta	342
1.14.	Mainonnan eettinen neuvosto	343
1.15.	Viestintävirasto	344
1.16.	Patentti- ja rekisterihallitus (PRH)	345
2.	Mainosalan järjestöjen ja muiden tahojen yhteystietoja	345
3.	Kuluttajien neuvonta- ja valitusmenettely	348
K	Hakemisto	351
L	Markkinointiviestinnän juridisia palveluja	375